

Posudek oponenta na rigorózní práci

Svěřenský fond

Autor: Mgr. Dominik Fojtů

1. Téma zvolené práce je vysoce aktuální a nové. Občanský zákoník č. 89/2012 Sb. zavedl do českého právního řádu institut svěřenského fondu (trustu). Tato forma správy cizího majetku s sebou přináší mnoho teoretických, ale především praktických otázek a to nikoli jen v oblasti práva soukromého, ale také v oblasti práva veřejného – zejména daní. V soukromém právu jde především o souvislosti s ochranou věřitelů, s nabytím od neoprávněného a s právem dědickým. Teoreticky i prakticky se v komparativním pohledu jako problematická jeví též jistá asimilace s pojmovými znaky některých právnických osob.

2. Zpracování zvoleného tématu bylo mimořádně náročné zejména z hlediska rozsahu vstupních informací. O tom svědčí počet použitých a citovaných domácích i zahraničních zdrojů. Autor práce využil vedle standardních interpretačních metod (analýza, deskripce, syntéza) především komparaci (Rakousko, Nizozemské království, Lichtenštejnsko, Itálie, Québec, Common Law). V samotném úvodu byla využita též metoda historická. Závěry uvedené v práci nacházejí vždy oporu v hojně využívané domácí i zahraniční literatuře a judikatuře. Osobitou charakteristikou práce je průběžně prováděná komparace, kdy je výslovně citována zahraniční úprava (zejména quebecká) a její překlad do českého jazyka.

3. Předložená rigorózní práce je formálně členěna do šestnácti kapitol, které jsou dále rozčleněny na podkapitoly. Preciznost se kterou je provedeno formální rozčlenění plně koreluje s kvalitou a záběrem zpracování zvoleného tématu. Obsah práce sleduje cíl vytyčený na straně 3 v odstavcích 3 a 4. Obecně je možno shrnout, že práce má originální a osobitou strukturu, která se projevuje též ve formální úpravě. Autor se zpočátku věnuje historickým východiskům svěřenského fondu ve Spojeném království (Anglii), následně přechází k přínosnému rozboru úpravy trustů ve vybraných evropských státech. Pozornost věnuje Haagské úmluvě, evropskému rozměru zvolené problematiky, ale též českému mezinárodnímu právu soukromému. Autor vždy postupuje od obecných témat k tématům speciálním. Na obecné poznámky k fondu v České republice navazuje výklad pojmu svěřenského fondu str. 21 – 23 (charakteristika fondu 4. 4). Jako přínosné je nutné hodnotit zejména podrobné zpracování rozdělení trustů (kapitola 5). V této kapitole autor srozumitelně vysvětluje rozdíl mezi express a constructive trustem, kterému věnuje přehledný rozbor úprav některých států (str. 25 – 44). Proporcionálně a v souladu s cílem se Mgr. Fojtů

zaměřuje na problematiku právní úpravy svěřenských fondů v České republice (téměř 100 stran vlastního textu). Detailně se zabývá veškerými aspekty tohoto institutu – založením, vyčleněním majetku, statutem, osobami zakladatele, správce a obmyšlených, účelem a trváním fondu. Tuto část uzavírá rozbor problematiky zániku svěřenského fondu. Autor rigorózní práce se však neomezil na pouhý popis „vnitřního života“ svěřenského fondu, ale zabýval se též souvislostmi s ochranou třetích osob, případnou registrací fondu, problematikou exekuce, insolvence a daňovými aspekty (str. 134 – 135). Práci uzavírá výhledovou studií, kterou věnuje budoucnosti svěřenského fondu a to nejen na národní, ale též na evropské úrovni.

4. Předloženou rigorózní práci je nutné charakterizovat jako vysoce zdařilé zpracování zvoleného tématu. Mgr. Fojtů se neomezuje na pouhý pozitivistický rozbor. Originálním způsobem konfrontuje výkladové názory publikované v komentářové literatuře a odborných článcích. Výklad jednotlivých ustanovení občanského zákoníku autor porovnává s hlavní legislativní inspirací občanského zákoníku v úpravě svěřenských fondů a sice s CCQ. Právo Québecu má totiž výrazný charakter kontinentálního práva, jemuž tento institut common law vhodně přizpůsobilo. Práci s literaturou a to zejména zahraniční je nutno hodnotit jako mimořádnou. Autor hojně využil též zahraniční judikaturu. Tomu odpovídá rozsáhlý poznámkový aparát (540 poznámek pod čarou), kterým je 137 stran vlastního textu práce průběžně doprovázeno. Lze uzavřít, že napříč práce bylo dosaženo značné hloubky rozboru zvoleného tématu. Mgr. Fojtů se neomezil na pouhou kompilaci, ale klade si též kritické otázky, na které hledá odpověď. Kladně je potřeba hodnotit vzájemnou provázanost obsahu předložené práce.

5. Mgr. Fojtů prokázal schopnost pracovat samostatným a tvůrčím způsobem. Cíl práce vymezený na straně 3 byl splněn.

6. Předložená rigorózní práce je napsána čtivě a srozumitelně s naprosto ojedinělými formálními nedostatky. Formální úroveň předložené práce pozvedá její příloha – originální znění CCQ a jeho překlad do češtiny.

7. K rigorózní práci lze mít jen tyto drobné výtky:

Na straně 117 odst. 3 zdola – srozumitelný projev vůle.

Strana 126 kapitola 14. 1 odst. 4.

Na straně 126 čtvrtý odstavec zdola – nabytí od nevlastníka – od neoprávněného.

Autor se mohl v úvodním výkladu alespoň stručně zmínit o římskoprávním institutu fideikomisární substituce a rodinného fideikomisu jako institutů pro uchování majetku.

Předložená práce splňuje veškeré formální i obsahové požadavky kladené na tento druh prací a proto ji doporučuji k ústní obhajobě. V rámci ústní obhajoby se autor zaměří na otázku ochrany smluvního dědice (dědické smlouvy) ve vztahu k svěřenskému fondu.

V Praze 30. 9. 2015

JUDr. et MUDr. Alexandr Thöndel, Ph. D.
Oponent rigorózní práce